

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA
cu privire la antreprenoriat și întreprinderi

Nr.845-XII din 03.01.92

Monitor nr.2/33 din 28.02.1994

* * *

C U P R I N S

Capitolul I
PRINCIPII GENERALE

- Articolul 1. Antreprenoriatul
- Articolul 2. Antreprenorii
- Articolul 3. Întreprinderea
- Articolul 4. Managerul-șef de întreprindere
- Articolul 5. Legislația privind antreprenoriatul

Capitolul II
BAZELE ANTREPRENORIATULUI

- Articolul 6. Drepturile întreprinderii
- Articolul 7. Obligațiile întreprinderii
- Articolul 8. Statul și întreprinderea
- Articolul 9. Impunerea activității de antreprenoriat
- Articolul 10. Reglementarea activității de antreprenoriat
- Articolul 11. Activitatea de antreprenoriat a cetățenilor străini și a apatrizilor
- Articolul 12. Controlul asupra activității de antreprenoriat

Capitolul III
FORMELE ORGANIZATORICO-JURIDICE ALE
ACTIVITĂȚII DE ANTREPRENORIAT

- Articolul 13. Formele activității de antreprenoriat
- Articolul 14. Întreprinderea individuală
- Articolul 15. Societatea în nume colectiv
- Articolul 16. Societatea în comandită
- Articolul 17. Societatea pe acțiuni, societatea cu răspundere limitată
- Articolul 18. Cooperativa de producție și cooperativa de întreprinzător
- Articolul 19. Întreprinderile de arendă
- Articolul 20. Întreprinderea de stat și întreprinderea municipală
- Articolul 21. Filialele și reprezentanțele întreprinderii
- Articolul 22. Uniunile de întreprinderi.

Capitolul IV
ÎNFIINȚAREA ÎNTREPRINDERII

- Articolul 23. Condițiile generale de constituire
- Articolul 24. Firma și utilizarea ei
- Articolul 25. Restricțiile privind folosirea unor firme
- Articolul 26. Dreptul la firmă

Capitolul V
ÎNREGISTRAREA ȘI REÎNREGISTRAREA
ÎNTREPRINDERILOR

- Articolul 27. Principiile înregistrării
- Articolul 28. Procedura înregistrării
- Articolul 29. Înregistrarea modificărilor operate în documentele

de constituire
Articolul 30. Suspendarea/reluarea activității întreprinderii
Articolul 31. Exclus

Capitolul VI REORGANIZAREA ȘI LICHIDAREA ÎNTRINDERII

Articolul 32. Reorganizarea întreprinderii
Articolul 33. Garantarea drepturilor creditorilor în cazul reorganizării întreprinderii
Articolul 34. Lichidarea întreprinderii
Articolul 35. Procedura de lichidare a întreprinderii
Articolul 36. Executarea creanțelor creditorilor față de întreprinderea ce se lichidează

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37. Răspunderea pentru încălcarea legilor ce reglementează activitatea de antreprenoriat

Notă: În cuprinsul legii, sintagma "Registrul de stat al comerțului" se înlocuiește cu sintagma "Registrul de stat al întreprinderilor" conform Legii nr.768-XV din 27.12.2001

Notă: În tot cuprinsul Legii sintagma "Camera Înregistrării de Stat de pe lângă Ministerul Justiției" se înlocuiește cu sintagma "Camera Înregistrării de Stat a Departamentului Tehnologii Informaționale" conform Legii nr.417-XV din 26.07.2001

Notă: În textul Legii sintagma "Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat" se înlocuiește cu sintagma "Departamentul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor" prin Legea nr.358-XIV din 15.04.99

Notă: În textul legii, cuvintele "organe ale puterii de stat și ale administrației de stat", "organe de stat" se înlocuiesc cu cuvintele "autorități ale administrației publice" la cazul respectiv, cuvintele "organe de autoadministrare locală" se înlocuiesc cu cuvintele "autorități ale administrației publice locale" la cazul respectiv prin Legea nr.1167 din 30.04.97

Notă: Vezi Hot. Parl. nr.846-XII din 01.04.92 "Pentru punerea în aplicare a Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi"

Prezenta Lege stabilește agenții economici care au dreptul, în numele lor (firmelor lor), să desfășoare activitate de antreprenoriat în Republica Moldova și determină principiile juridice, organizatorice și economice ale acestei activități.

Prezenta Lege nu se extinde asupra persoanelor juridice și asupra persoanelor fizice care desfășoară o altă activitate decât cea de antreprenoriat.

Capitolul I PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Antreprenoriatul

1. Antreprenoriat este activitatea de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri.

2. Munca efectuată conform contractului (acordului) de muncă încheiat nu este considerată antreprenoriat.

3. Antreprenoriatul în legătură cu crearea și utilizarea inovațiilor raționalizărilor, descoperirilor științifice, operelor literare, de artă și a altor obiecte ale proprietății intelectuale este reglementată atât de prezenta Lege, cât și de o legislație specială.

Articolul 2. Antreprenorii

[Titlu modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

1. Antreprenor poate fi:

orice cetățean al Republicii Moldova care nu este îngrădit în drepturi, în modul stabilit de prezenta Lege și de alte acte legislative;
orice cetățean străin sau apatrid, în conformitate cu legislația în vigoare;

un grup de cetățeni sau de apatrizi (un grup de parteneri) din care se constituie antreprenorul colectiv.

orice persoană juridică sau fizică în conformitate cu scopurile sale principale și cu legislația.

Statul și autoritățile administrației publice locale sînt antreprenori speciali. Atribuțiile de antreprenor la întreprinderile de stat (municipale) le execută managerul-șef de întreprindere pe baza contractului încheiat cu acesta.

[Pct.1 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

[Pct.1 completat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

2. Nu au dreptul de a practica antreprenoriatul șefii și specialiștii din autorități ale administrației publice, în a căror atribuție intră hotărîrea problemelor legate de desfășurarea activității de antreprenoriat sau controlul asupra unei asemenea activități.

[Pct. 3 abrogat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

Articolul 3. Întreprinderea

1. Forma organizatorico-juridică a activității de antreprenoriat este întreprinderea.

2. Întreprinderea constituie un agent economic cu firmă (titlatură) proprie înființată de antreprenor în modul stabilit de legislație.

3. Întreprinderea are dreptul de persoană juridică sau de persoană fizică, în conformitate cu prezenta Lege.

Întreprinderea-persoană juridică și întreprinderea-persoană fizică au aceleași drepturi și obligații, cu excepția răspunderii patrimoniale pentru obligațiile lor.

4. Întreprinderea devine subiect de drept din momentul înregistrării de stat.

[Pct. 4 introdus prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

Articolul 4. Managerul-șef de întreprindere

1. Titularul patrimoniului (antreprenorul) este în drept de a transmite, pe bază de contract, o parte sau toate atribuțiile de efectuare a activității de antreprenoriat managerului-șef de întreprindere.

Contractul dintre titularul patrimoniului și managerul-șef de întreprindere determină drepturile și obligațiile reciproce ale părților inclusiv limitarea drepturilor de folosință și de dispoziție asupra patrimoniului și de desfășurare a unor genuri de activitate, relațiile lor reciproce de ordin financiar, răspunderea pentru neexecutarea sau executarea nesatisfăcătoare a obligațiilor asumate, precum și termenul valabilității, condițiile de reziliere (modificare) a contractului.

În contract pot fi incluse și alte prevederi care nu contravin legislației în vigoare.

2. Managerul-șef de întreprindere poartă răspundere materială pentru obligațiile întreprinderii pe care o conduce, precum și pentru neexecutarea sau executarea nesatisfăcătoare a obligațiilor stipulate în contract.

Contractul poate să prevadă răspunderea managerului-șef de întreprindere pentru obligațiile respective cu întreg patrimoniul său, exceptându-se acele bunuri care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.

3. Titularul patrimoniului și orice terț nu au dreptul să se amestece în activitatea managerului-șef de întreprindere în decursul termenului de valabilitate a contractului, cu excepția cazurilor prevăzute de condițiile contractului sau de legislația în vigoare.

Articolul 5. Legislația privind antreprenoriatul

1. Relațiile în legătură cu antreprenoriatul, indiferent de forma de proprietate și genul de activitate, sînt reglementate de prezenta Lege, de legislația civilă și de alte legi.

2. Particularitățile activității de antreprenoriat practicate de persoane juridice și persoane fizice străine sînt reglementate de asemenea de legislația privind investițiile străine.

3. Relațiile în care una dintre părți este persoană juridică sau persoană fizică străină se reglementează de condițiile acordului internațional, dacă acestea se deosebesc de normele stabilite în legislația privind antreprenoriatul.

Capitolul II

BAZELE ANTREPRENORIATULUI

Articolul 6. Drepturile întreprinderii

Întreprinderea, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul:

să practice, sub firmă proprie, activitate de antreprenoriat;
să procure (să atragă) de la alte persoane juridice și persoane fizice bunuri și drepturi patrimoniale (inclusiv asupra proprietății intelectuale) în scopul practicării activității de antreprenoriat;
să participe cu patrimoniul său la activitatea altor agenți economici;

să utilizeze, în cadrul activității sale, orice resurse, inclusiv naturale, informative și intelectuale;

să-și stabilească, în mod independent, genurile de activitate, să-și formeze programul de producție, să-și aleagă furnizorii și beneficiarii producției fabricate (lucrărilor și serviciilor prestate), să execute, pe bază de contract, lucrări la comanda statului;

să stabilească, prețurile și tarifele la producția fabricată (lucrările și serviciile prestate);

să deschidă conturi la bancă în scopul efectuării tuturor genurilor de operațiuni de decontare, creditare, încasare etc.;

să angajeze lucrători pe bază de contract (acord) și în alte condiții și să concedieze lucrătorii încadrați;

să stabilească, în mod independent, formele, cuantumul retribuiri muncii și alte tipuri de venituri ale persoanelor angajate;

să fie agent al relațiilor economice externe.

să efectueze operațiuni valutare;

să dispună liber de beneficiul (venitul) obținut de pe urma activității de antreprenoriat, care rămîne după achitarea impozitelor și a altor plăți obligatorii;

să beneficieze de orice venit personal;

să se folosească de serviciile sistemului asistenței sociale de stat al asigurării medicale și sociale;

să atace în instanța judecătorească competentă acțiunile autorităților ale administrației publice și ale altor organe care îi lezează drepturile sau interesele legitime.

[Art.6 modificat prin Legea nr.1322 din 25.09.97]

[Art.6 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

[Art.6 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 7. Obligațiile întreprinderii

Întreprinderea în conformitate cu legislația în vigoare, este

obligată:

să respecte regulile de comportament pe piață în condițiile concurenței libere, drepturile și interesele legitime ale consumatorilor să asigure calitatea cuvenită a mărfurilor fabricate (a lucrărilor și serviciilor prestate);

să obțină licențe pentru genurile de activitate care se desfășoară în bază de licență;

să încheie contracte (acorduri) de muncă cu cetățenii pe care îi angajează la lucru, după caz, și contracte colective cu sindicatele care reprezintă interesele colectivelor de muncă. Întreprinderea nu are dreptul de a se opune asocierii în sindicate a lucrătorilor angajați pentru a-și apăra drepturile și interesele social-economice;

să păstreze mijloacele bănești în instituții financiare și să se achite cu bugetul public național, angajații, creditorii, precum și să onoreze celelalte obligații de plată prin sistemul financiar-bancar, în modul stabilit de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei;

să remunereze lucrătorii angajați la un nivel care să nu fie inferior salariului minim stabilit pe republică;

să asigure în conformitate cu contractele (acordurile) de muncă încheiate, crearea unor condiții normale de muncă, respectarea tehnicii securității, normelor de producție și sanitare, ale securității antiincendiară, precum și protecția mediului înconjurător;

să efectueze asigurarea socială și alte tipuri de asigurare obligatorie a lucrătorilor angajați;

să păstreze, conform termenelor stabilite, documentele create în procesul activității sale, iar în caz de încetare a activității, să transmită în arhiva de stat documentele ce fac parte din Fondul Arhivistic al Republicii Moldova și documentele privind personalul scriptic.

[Art.7 modificat prin Legea nr.333-XV din 24.07.03, în vigoare 19.09.03]

[Art.7 modificat prin Legea nr.690-XV din 29.11.2001]

[Art.7 completat prin Legea nr.183-XIV din 28.10.98]

[Art.7 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

Articolul 8. Statul și întreprinderea

1. Statul creează tuturor întreprinderilor condiții juridice și economice egale de gospodărire, garantează respectarea drepturilor și intereselor lor legitime, contribuie la dezvoltarea concurenței libere, conștiincioase între aceștia, le asigură posibilități egale de a folosi resurse tehnico-materiale, naturale, de muncă, financiare și informative neadmițând monopolizarea piețelor acestor resurse, și reglementează activitatea de antreprenariat în baza legislației în vigoare.

2. Guvernul, autoritățile administrației publice, precum și autoritățile administrației publice locale pot da dispoziții întreprinderilor numai în limitele competenței lor, stabilite de legislație.

Dacă, drept urmare a emiterii de către organul de stat sau de către un alt organ a unui act ce nu corespunde competenței lui sau legislației se încalcă drepturile întreprinderii, aceasta este în drept să apeleze la instanța judecătorească competentă pentru a se anula actul respectiv.

Pagubele, inclusiv profitul ratat, suportate de întreprindere ca urmare a îndeplinirii unor dispoziții date de autoritățile administrației publice și de alte organe sau de persoane cu funcții de răspundere ale acestor organe, care au încălcat drepturile întreprinderilor, precum și ca urmare a neîndeplinirii la nivelul cuvenit, de către aceste organe sau persoane cu funcții de răspundere, a obligațiilor lor față de întreprindere, prevăzute de legislația în vigoare, urmează a fi reparate din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau din mijloacele proprii, dacă acestea nu sînt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.

Litigiile privind recuperarea pagubelor menționate se soluționează

de către instanța judecătorească competentă.

3. În cazul instituirii, în conformitate cu legislația, a stării excepționale sau declarării unui anumit teritoriu drept zonă a calamității naturale, întreprinderile sînt obligate să îndeplinească dispozițiile autorităților administrației publice și cele ale autorităților administrației publice locale.

[Art.8 modificat prin Legea nr.1163-XV din 27.06.2002]

[Art.8 modificat prin Legea nr.1322-XIII din 25.09.97]

[Art.8 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

Articolul 9. Impunerea activității de antreprenoriat

Impunerea activității de antreprenoriat se face în modul stabilit de legislația fiscală.

[Art.9 în redacția Legii nr.1592-XII din 27.02.98]

Articolul 10. Reglementarea activității de antreprenoriat

1. Întreprinderea este în drept să practice orice genuri de activitate, cu excepția celor interzise de lege.

2. Întreprinderea are dreptul să practice anumite genuri de activitate, determinate de legislație, numai după ce a obținut licența pentru genul respectiv de activitate. Licențele se eliberează de Camera de Licențiere și de autoritățile administrației publice investite cu acest drept.

Lista genurilor de activitate menționate și modul de eliberare a licențelor se stabilesc de legislație. Licența va fi eliberată în termen de 15 zile de la data depunerii cererii de către întreprindere.

În cazul refuzului de a elibera licență trebuie să se dea un răspuns argumentat. Refuzul de a elibera licență nu poate fi motivat prin inutilitatea practicării genului respectiv de activitate.

3. Exclusiv întreprinderilor de stat li se permite:

supravegherea și tratamentul femeilor gravide, bolnavilor care suferă de narcomanie, boli canceroase, boli contagioase periculoase și deosebit de periculoase, inclusiv de boli dermatovenerice infecțioase precum și de boli psihice în forme agresive și eliberarea avizelor corespunzătoare;

efectuarea expertizei pentru determinarea pierderii temporare sau stabile a capacității de muncă, precum și a examenelor și controalelor medicale periodice și preventive decretate ale cetățenilor;

tratamentul animalelor ce suferă de boli deosebit de periculoase;

confecționarea ordinelor și medaliilor;

producerea emblemelor ce confirmă achitarea impozitelor și taxelor de stat;

prestarea serviciilor poștale (cu excepția poștei exprese), confecționarea timbrelor poștale;

producerea și comercializarea tehnicii militare speciale și de luptă,

a substanțelor explozive (cu excepția prafului de pușcă), precum și producerea oricăror feluri de arme;

evidența de stat, înregistrarea de stat și inventarierea tehnică (inclusiv pașaportizarea) a bunurilor imobile, restabilirea documentelor pentru dreptul de proprietate și administrarea acestor bunuri;

imprimarea și baterea monedei, imprimarea hîrtilor de valoare de stat;

efectuarea lucrărilor astronomico-geodezice, gravimetrice, a lucrărilor în domeniul hidrometeorologiei.

4. Pentru desfășurarea activității fără licență sau a activităților interzise pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a celor permise în mod exclusiv întreprinderilor de stat, întreprinderea răspunde în mărimea profitului realizat în timpul cît a durat această încălcare și i se aplică amendă în aceeași mărime. Aceste sume sînt vărsate în părți egale în bugetul de stat și în bugetul local respectiv. Totodată, managerul-șef al întreprinderii nu este eliberat de altă răspundere prevăzută de legislație.

5. Față de întreprinderi și organizații, indiferent de tipul lor de

proprietate și forma de organizare juridică, care efectuează decontări în numerar în sumă ce depășește 100 de mii de lei lunar, în baza obligațiilor lor financiare, încălcând modul stabilit de decontare prin virament, precum și care efectuează decontări în numerar și prin virament prin intermediari, indiferent de suma decontării efectuate, organele Serviciului Fiscal de Stat, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției aplică sancțiuni pecuniare în proporție de 10 la sută din sumele plătite, iar sumele amenzilor se fac venit la bugetul de stat.

Sancțiunile menționate nu se aplică la efectuarea decontărilor cu cetățenii, gospodăriile țărănești (de fermier), titularii de patente de întreprinzător și cu bugetul public național, la efectuarea decontărilor de către persoanele indicate cu bugetul public național, cu întreprinderile și organizațiile, precum și la efectuarea decontărilor de către întreprinderile și organizațiile ale căror drepturi la acest capitol se reglementează altfel decât în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, cu excepția cazurilor efectuării decontărilor prin intermediari.

În sensul prezentului punct, cuvântul "intermediar" semnifică persoana care ia o altă persoană i-a plătit o sumă de bani, în numerar sau prin virament, neavând către aceasta obligații financiare directe.

6. Veniturile ilicite obținute de agenții economici prin exagerarea costului producției, rentabilității, adaosului comercial, volumului de lucrări efectuate în construcții și tarifelor la serviciile prestate, nerespectându-se astfel actele normative care reglementează formarea și aplicarea prețurilor, precum și amenzile aplicate în cuantum echivalent acestor venituri se percep la bugetul de stat prin decizie adoptată de Curtea de Conturi sau de Departamentul Control Financiar și Revizie de pe lângă Ministerul Finanțelor.

[Art.10 modificat prin Legea nr.224-XV din 01.07.04, în vigoare 01.01.05]

[Art.10 modificat prin Legea nr.379-XV din 18.11.04, în vigoare 03.12.04]

[Art.10 completat prin Legea nr.430-XV din 31.10.03, în vigoare 01.01.04]

[Art.10 modificat prin Legea nr.333-XV din 24.07.03, în vigoare 19.09.03]

[Art.10 modificat prin Legea nr.1440-XV din 08.11.02, în vigoare 01.01.03]

[Art.10 modificat prin Legea nr.1307-XV din 25.07.02, în vigoare 05.09.02]

[Art.10 modificat prin Legea nr.1163-XV din 27.06.02]

[Art.10 modificat prin Legea nr.1146-XV din 20.06.02]

[Art.10 modificat prin Legea nr.1076-XV din 23.05.02]

[Art.10 modificat prin Legea nr.746-XV din 21.12.01]

[Art.10 completat prin Legea nr.690-XV din 29.11.01]

[Art.10 modificat prin Legea nr.237-XIV din 23.12.98]

[Art.10 în redacția Legii nr.1167-XIII din 30.04.97]

[Art.10 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 11. Activitatea de antreprenoriat a cetățenilor străini și a apatrizilor

Cetățenii străini și apatrizii care practică activități de antreprenoriat pe teritoriul Republicii Moldova au aceleași drepturi ca și cetățenii Republicii Moldova, în cazul în care legislația în vigoare nu stabilește altfel.

Articolul 12. Controlul asupra activității de antreprenoriat

1. Întreprinderea, indiferent de forma juridică de organizare, asigură evidența contabilă și statistică în modul stabilit de legislația în vigoare.

[Pct.1 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

2. Întreprinderea, în conformitate cu legislația, pune la dispoziția autorităților administrației publice informația necesară pentru stabilirea impozitelor și funcționarea sistemului republican de acumulare și prelucrare a informației.

[Pct.2 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

3. Întreprinderea este în drept să nu prezinte date ce constituie secret comercial autorităților administrației publice, cu excepția organelor de drept și celor de control, cărora aceste date se prezintă în limitele împuternicirilor lor. Lista datelor ce constituie secret comercial o determină întreprinderea. Lista datelor care nu pot constitui secret comercial este stabilită de Legea cu privire la secretul comercial.

[Pct.3 modificat prin Legea nr.690-XV din 29.11.2001]

[Pct.3 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

[In redactia Legii nr.672-XIII din 28.11.95]

4. Organele de control, organele fiscale, organele de ocrotire a naturii, organele antimonopoliste și alte autorități ale administrației publice cărora li se atribuie controlul asupra activității întreprinderii efectuează acest control în limitele competenței lor și în modul stabilit de legislație.

Rezultatul controlului efectuat se comunică întreprinderii.

[Pct.4 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

Capitolul III

FORMELE ORGANIZATORICO-JURIDICE ALE ACTIVITĂȚII DE ANTREPRENORAT

Articolul 13. Formele activității de antreprenoriat

1. Activitatea de antreprenoriat poate fi practică sub următoarele forme organizatorico-juridice:

- a) întreprindere individuală;
- b) societate în nume colectiv;
- c) societate în comandită;
- d) societate pe acțiuni;
- e) societate cu răspundere limitată;
- f) cooperativă de producție;
- g) cooperativă de întreprinzător;
- h) întreprindere de arendă;
- i) întreprindere de stat și întreprindere municipală.

2. Activitatea de muncă individuală are caracter întreprinzător și se desfășoară sub forma de organizare juridică întreprindere individuală sau în baza patentei de întreprinzător.

3. Întreprinderile cu investiții străine se înființează pe teritoriul Republicii Moldova sub formele organizatorico-juridice arătate la punctul 1 al prezentului articol. Deosebirile ce vizează înregistrarea și activitatea întreprinderilor respective se stabilesc de legislația privind investițiile străine.

4. Oricare din întreprinderile indicate la punctul 1 din prezentul articol (în dependență de numărul de lucrători și de alte criterii), în conformitate cu legislația, poate fi considerată microîntreprindere sau întreprindere mică.

5. Întreprinderile care practică activități bancare, de asigurare, de bursă sau alte genuri specializate se înființează sub una din formele organizatorico-juridice arătate la lit. d), e) h) din punctul 1 al prezentului articol. Particularitățile constituirii, înregistrării, funcționării și încetării activității unor astfel de întreprinderi sînt stabilite de legislația respectivă.

6. Pentru realizarea sarcinilor lor statutare organizațiile obștești și cele religioase, în conformitate cu legislația, au dreptul să fondeze sau să participe la fondarea și coposedarea de societăți în nume colectiv și în comandită, societăți cu răspundere limitată și societăți pe acțiuni.

7. Orice cetățean poate fi fondator numai al unei întreprinderi individuale. Persoanele juridice și fizice pot fi asociați numai ai unei singure societăți cu răspundere nelimitată sau în comandită.

8. În cazul în care pe numele unei persoane au fost înregistrate anterior întreprinderi care nu funcționează și care nu au fost lichidate în modul stabilit de lege sau care au datorii la bugetul public național

persoanei în cauză și se refuză înregistrarea unei noi întreprinderi pînă la înlăturarea circumstanțelor menționate.

[Art.13 completat prin Legea nr.336-XV din 24.07.03, în vigoare 17.10.03]

[Art.13 modificat prin Legea nr.1246-XV din 18.07.2002]

[Art.13 modificat prin Legea nr.690-XV din 29.11.2001]

[Art.13 modificat Legii nr.1167-XIII din 30.04.97]

[Art.13 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 14. întreprinderea individuală

1. Întreprindere individuală este întreprinderea care aparține cetățeanului, cu drept de proprietate privată, sau membrilor familiei acestuia, cu drept de proprietate comună. Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sînt interzise de legislație.

În agricultură există un singur tip de întreprindere individuală - gospodăria țărăneasă (de fermier).

2. Întreprinderea individuală nu este persoană juridică și se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică. Patrimoniul întreprinderii individuale este inseparabil de bunurile persoanele ale antreprenorului.

Antreprenorul-posesor al întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul său, exceptîndu-se acele bunuri care, conform legislației în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.

Membrii familiei-posesori ai întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată solidară pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul lor, exceptîndu-se acele bunuri care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.

3. Modul de constituire, înregistrare și încetare a activității întreprinderilor individuale este reglementat de prezenta Lege și de legislația civilă.

Particularitățile constituirii, înregistrării și încetării activității gospodăriilor țărănești (de fermier) sînt reglementate de Legea nr.1353-XIV din 3 noiembrie 2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier).

4. Document de constituire a întreprinderii individuale este hotărîrea cu privire la înființarea întreprinderii, semnată de către fondator (fondatori), incluzînd:

a) numele, prenumele (după caz, numele după tată), data nașterii, cetățenia, domiciliul cetățeanului-fondator (fondatorilor-membri ai familiei);

b) numele, prenumele (după caz, numele după tată), data nașterii, domiciliul șefului (directorului) de întreprindere - în cazul în care acesta nu este fondator;

c) firma întreprinderii inclusiv abreviată;

d) sediul întreprinderii;

e) data înființării întreprinderii;

f) genul (genurile) de activitate a întreprinderii;

g) condițiile reorganizării și lichidării întreprinderii.

În hotărîrea cu privire la înființarea întreprinderii pot fi incluse și alte prevederi care nu contravin legislației în vigoare.

5. Firma întreprinderii individuale, inclusiv abreviată, trebuie să includă cuvintele "întreprindere individuală" sau "Î.I.", precum și numele cel puțin a unui posesor.

[Art.14 modificat prin Legea nr.757-XV din 21.12.2001]

[Art.14 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

Articolul 15. Societatea în nume colectiv

1. Societatea în nume colectiv reprezintă o întreprindere fondată de două și mai multe persoane juridice și (sau) persoane fizice care și-au asociat bunurile în scopul desfășurării în comun a unei activități de antreprenariat, sub aceeași firmă, în baza contractului de constituire (de societate) încheiat între acestea.

[In redactia Legii nr.672-XIII din 28.11.95]

2. Societatea în nume colectiv nu este persoană juridică și se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică. Pentru obligațiile societății toți asociații poartă răspundere solidară nelimitată cu întreg patrimoniul lor, exceptându-se bunurile care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.

Societatea în nume colectiv nu poartă răspundere pentru obligațiile asociaților care nu sînt legate de activitatea acesteia.

3. Particularitățile înființării, funcționării și încetării activității societății în nume colectiv sînt reglementate de legislația privind societățile comerciale, de legislația civilă, precum și de contractul de constituire (de societate).

Articolul 16. Societatea în comandită

1. Societatea în comandită reprezintă o întreprindere fondată de două și mai multe persoane juridice și (sau) persoane fizice care și-au asociat bunurile în scopul desfășurării în comun a unei activități de antreprenoriat, sub aceeași firmă, în baza contractului de constituire (de societate) încheiat între acestea.

[In redactia Legii nr.672-XIII din 28.11.95]

Societatea în comandită are în componența sa cel puțin un comanditar și un comanditar.

2. Societatea în comandită nu este persoană juridică și se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică. Pentru obligațiile societății comandității poartă răspundere solidară nelimitată cu întreg patrimoniul lor, exceptându-se bunurile care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi, iar comanditarii cu partea din averea lor (capitalul investit), transmisă societății în baza contractului de constituire (de societate).

Societatea în comandită nu poartă răspundere pentru obligațiile asociațiilor, care nu sînt în legătură cu activitatea acesteia.

3. Particularitățile înființării, funcționării și încetării activității societății în comandită sînt reglementate de legislația privind societățile comerciale, de legislația civilă, precum și de contractul de constituire (de societate).

Articolul 17. Societatea pe acțiuni, societatea cu răspundere limitată

1. Societatea pe acțiuni și societatea cu răspundere limitată reprezintă întreprinderi fondate de două și mai multe persoane juridice și (sau) persoane fizice, care și-au asociat bunurile în scopul desfășurării în comun a unei activități de antreprenoriat, sub aceeași firmă, în baza contractului de constituire (de societate) și a statutului.

[In redactia Legii nr.672-XIII din 28.11.95]

Societatea pe acțiuni sau societatea cu răspundere limitată poate fi înființată și de o singură persoană juridică sau fizică.

[Alin. introdus prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

În societățile cu răspundere limitată și societățile pe acțiuni de tip închis (cu excepția celor agricole) numărul asociaților nu poate fi mai mare de 50.

[Alin. introdus prin Legea nr.1291-XIII din 22.07.97]

Capitalul statutar (social) subscris al societăților este divizat în cote (părți) subscrise ale asociaților. Drept documente ce confirmă drepturile asociaților asupra cotelor subscrise sînt: în cadrul societății pe acțiuni - acțiunea, în cadrul societății cu răspundere limitată - adeverința cotei de participatie.

2. Societatea pe acțiuni și societatea cu răspundere limitată sînt persoane juridice și poartă răspundere pentru obligațiile asumate cu întreg patrimoniul lor.

Acționarii, precum și asociații societății cu răspundere limitată poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii numai în limitele valorii acțiunii (cotelor) care le aparțin.

3. Particularitățile înființării, funcționării și încetării activității societății pe acțiuni și a societății cu răspundere limitată sînt reglementate de legislația privind societățile pe acțiuni și societățile comerciale, de legislația civilă, precum și de contractul de constituire (de societate) și de statutul întreprinderii.

Articolul 18. Cooperativa de producție și cooperativa de întreprinzător

1. Cooperativa de producție este o întreprindere înființată de către cinci sau mai multe persoane fizice în scopul desfășurării în comun a activității de producție și a altei activități economice, bazate preponderent pe munca personală a membrilor ei și pe cooperarea cotelor de participare la capitalul acesteia. Cooperativa de producție este o întreprindere de drept privat cu scop lucrativ (inclusiv comercial).

Cooperativa de întreprinzător este o întreprindere fondată de cel puțin cinci persoane juridice și (sau) fizice care practică activități de întreprinzător, ce are scopul de a contribui la obținerea de către membrii săi a profitului. Prin derogare de la această prevedere, membri ai cooperativei agricole de întreprinzător de prestări servicii pot fi persoanele care produc produse agricole în gospodăriile personale auxiliare.

2. Cooperativele de producție și de întreprinzător sînt persoane juridice și răspund pentru obligațiile asumate cu patrimoniul lor. Membrii cooperativei de producție sau ai cooperativei de întreprinzător își asumă riscul pentru obligațiile cooperativei în limitele cotelor care le aparțin, iar dacă patrimoniul cooperativei este insuficient, poartă răspundere suplimentară cu averea lor personală în limita stabilită de lege sau de statutul cooperativei.

3. Particularitățile înființării, înregistrării, funcționării și încetării activității cooperativelor, asociațiilor lor și întreprinderilor fondate de acestea se reglementează de legislația privind cooperativele de producție și cooperativele de întreprinzător, legislația civilă, precum și de statutele organizațiilor menționate.

[Art.18 modif. prin Legea nr.1500-XV din 05.12.02, în vigoare 31.12.02]

[Art.18 modificat prin Legea nr.1246-XV din 18.07.2002]

[Art.18 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

[Art.18 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 19. Întreprinderile de arendă

1. Întreprinderile de arendă sînt unități fondate de membrii colectivelor întreprinderilor de stat (municipale) sau ale subdiviziunilor lor structurale, reorganizate în scopul desfășurării în comun a activității de antreprenor, sub aceeași firmă, pe baza statutelor și contractului de arendare a bunurilor statului (municipiului).

2. Întreprinderile de arendă sînt persoane juridice și poartă răspundere pentru obligațiile asumate cu patrimoniul său. Membrii întreprinderii poartă răspundere pentru obligațiile acesteia în limita cotei (părții) ce le revine din patrimoniul întreprinderii.

3. Particularitățile creării, funcționării și încetării activității întreprinderilor de arendă sînt reglementate de legislația cu privire la arendă, de legislația civilă, de contractele de arendare, precum și de statutele întreprinderilor respective.

[Art.19 în redactia Legii nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 20. Întreprinderea de stat și întreprinderea municipală

Întreprinderea de stat se înființează și se dotează cu bunuri de Guvern sau de organul administrației de stat împuternicit pentru acest lucru.

Întreprinderea municipală se înființează și se dotează cu bunuri de organul de autoadministrare locală.

2. Întreprinderea de stat și întreprinderea municipală sînt persoane juridice și poartă răspundere pentru obligațiile asumate cu întreg patrimoniul lor.

Autoritățile administrației publice și autoritățile administrației publice locale nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii de stat și ale întreprinderii municipale. Aceste întreprinderi nu poartă răspundere pentru obligațiile autorităților administrației publice și ale autorităților administrației publice locale.

3. Particularitățile înființării, funcționării și încetării activității întreprinderii de stat sînt reglementate de legislația privind întreprinderile de stat, de legislația civilă, precum și de statutul întreprinderii.

Particularitățile înființării, funcționării și încetării activității întreprinderii municipale sînt determinate de autoritățile administrației publice locale, în baza prezentei Legi, legislației civile și a statutului întreprinderii.

Articolul 21. Filialele și reprezentanțele întreprinderii

1. Întreprinderea are dreptul de a constitui filiale și reprezentanțe cu drept de a deschide subconturi.

2. Filială se consideră subdiviziunea separată a întreprinderii care este situată în altă parte și care exercită unele din atribuțiile acesteia.

Reprezentanță se consideră subdiviziunea separată a întreprinderii care este situată în altă parte și care apără și reprezintă interesele întreprinderii, încheie, în numele acesteia, tranzacții și îndeplinește alte acțiuni de drept.

Filialele și reprezentanțele trebuie să fie indicate în documentele de constituire (de societate) a întreprinderii respective.

Subdiviziunile care nu sînt filiale sau reprezentanțe ale întreprinderii se înregistrează de către Serviciul Fiscal de Stat.

3. Filialele și reprezentanțele nu sînt persoane juridice. Acestea li se atribuie bunuri din patrimoniul întreprinderii și activează în baza regulamentului aprobat de întreprindere.

Șeful filialei (reprezentanței) este numit de întreprindere și activează în temeiul mandatului ce i s-a eliberat.

Filialele au balanțe proprii care fac parte din balanța centralizată a întreprinderii care le-a constituit.

4. Întreprinderea poartă răspundere pentru obligațiile asumate de filiale și reprezentanțe, iar ultimele poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii.

5. Prin derogare de la punctele 1, 3 și 4 ale prezentului articol, filialele și reprezentanțele întreprinderilor statelor străine se înființează ca persoane juridice.

Filialele și reprezentanțele întreprinderilor statelor străine își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu regulamentele aprobate de întreprinderea fondator. Particularitățile înființării lor se reglementează de legislație.

6. Firma filialei (reprezentanței) va conține firma întreprinderii care a constituit-o cu indicarea sediului filialei (reprezentanței), cuvîntul "filială" ("reprezentanță"). precum și, la dorința antreprenorului, genul de activitate al filialei și altă informație care nu este interzisă de legislație.

[Art.21 completat prin Legea nr.148-XV din 14.05.04, în vigoare 25.06.04]

[Art.21 completat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

Articolul 22. Uniunile de întreprinderi.

1. Pentru a-și coordona activitatea, în scopul creării unor condiții favorabile pentru realizarea și apărarea intereselor de producție, tehnico-științifice, sociale și altor interese comune, întreprinderile au dreptul să înființeze societăți sub formă de asociații, uniuni, conserne, care vor fi organizații necomerciale.

Dacă, la decizia asociațiilor, societatea în cauză va practica activitate de antreprenoriat, o asemenea societate va fi reorganizată în

societate economică sau va fi în drept să înființeze o societate economică, sau va participa la activitatea unei asemenea societăți economice.

2. Crearea și activitatea uniunilor se admite în cazul:

a) intrării benevole a întreprinderilor în uniune și ieșirii din uniune în condițiile prevăzute de contractul sau statutul ununii;

b) respectării legislației antimonopol și a altor acte normative;

c) organizării pe bază de contract a raporturilor dintre întreprinderi ce fac parte din uniune.

3. Societatea este persoană juridică și acționează în baza contractului și statutului. Societatea trebuie să aibă firmă (denumire) proprie, patrimoniu separat și patrimoniu distinct, bilanț propriu centralizator, cont de decontări și alte conturi în instituțiile financiare, ștampilă cu firma sa și alte elemente caracteristice.

Firma societății va include unul din cuvintele: "asociație", "uniune" sau "concern".

Statutul societății va cuprinde: firma, sediul (adresa juridică), scopul activității, condițiile formării și competența organelor de conducere, modul de luare a deciziilor, precum și modul de distribuire a bunurilor rămase după lichidarea societății.

Societatea ține registrul asociațiilor săi în modul stabilit de legislație și de regulamentul propriu.

4. Întreprinderile ce intră în componența societății își păstrează independența și drepturile de persoană juridică sau fizică.

Asociații societății, în activitatea lor de antreprenoriat, pot folosi firma societății, indicând apartenența lor la aceasta.

5. Uniunea nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderilor care fac parte din componența acesteia, iar întreprinderile nu poartă răspundere pentru obligațiile ununii, dacă documentele de construire nu prevăd altfel.

6. Înregistrarea și reînregistrarea uniunilor, condițiilor de activitate, precum și reorganizarea sau lichidarea acestora se efectuează în conformitate cu prezenta Lege, legislația antimonopol și acte normative.

[Art.22 modificat prin Legea nr.1246-XV din 18.07.2002]

[Art.22 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

[Art.22 în redactia Legii nr.1148-XII din 04.08.92]

Capitolul IV

ÎNFIINȚAREA ÎNTREPRINDERII

Articolul 23. Condițiile generale de constituire

1. Întreprinderea poate fi constituită:

de către titularul (titularii) patrimoniului, din proprie inițiativă ori de către persoanele juridice sau persoanele fizice împuternicite de acesta (aceștia);

în urma divizării forțate a întreprinderii în funcțiune, în conformitate cu legislația antimonopol.

2. Modul de constituire a întreprinderii se stabilește:

pentru întreprinderile individuale - prin prezenta Lege;

pentru întreprinderile cu o altă formă organizatorico-juridică a activității de antreprenoriat - prin prezenta Lege și prin alte acte legislative.

3. Documentele de constituire a întreprinderii sînt:

decizia privind înființarea întreprinderii - pentru întreprinderile individuale;

contractul de constituire (de societate) - pentru societățile în nume colectiv și societățile în comandită;

contractul de constituire (de societate) și statutul - pentru societățile pe acțiuni, societățile cu răspundere limitată și cooperativele de întreprinzător. În cazul înființării unei societăți pe acțiuni sau unei societăți cu răspundere limitată de către o singură persoană, în loc de contract de constituire (de societate) fondatorul

întocmește declarație de constituire a societății. Declarația trebuie să cuprindă aceleași date ca și contractul și se întocmește în conformitate cu cerințele înaintate față de perfectarea contractului de constituire (de societate);

statutul - pentru cooperativele de producție;

contractul de arendare a bunurilor statului (municipiului) și statului - pentru întreprinderile de arendă.

statutul și decizia fondatorului - pentru întreprinderile de stat; statutul și decizia autorităților administrației publice locale - pentru întreprinderile municipale.

Documentele de constituire trebuie să conțină următoarele informații: firma, sediul, data constituirii, genurile de activitate, răspunderea antreprenorului pentru obligațiile întreprinderii, condițiile de reorganizare și lichidare a întreprinderii, firmele (numele de familie) și sediul (domiciliul) fondatorilor, iar în cazurile prevăzute de legislație, și ale asociaților, precum și alte condiții de fondare și activitate a întreprinderii prevăzute de legislația în vigoare.

În documentele de constituire pot fi incluse și alte prevederi care nu contravin legislației.

Documentele de constituire a întreprinderii se aprobă de către fondatorul (fondatorii) acesteia.

[Art.23 modif. prin Legea nr.1500-XV din 05.12.02, în vigoare 31.12.02]

[Art.23 modificat prin Legea nr.1246-XV din 18.07.2002]

[Art.23 modificat prin Legea nr.690-XV din 29.11.2001]

[Art.23 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

[Art.23 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 24. Firma și utilizarea ei

1. Antreprenorul și întreprinderea constituită de acesta își desfășoară activitatea sub o anumită firmă (denumire).

Filialele și reprezentanțele întreprinderii își desfășoară activitatea sub firma întreprinderii.

2. Firmă trebuie să conțină:

a) denumirea concretă a întreprinderii sau alte date care permit deosebirea acesteia de alte întreprinderi, iar pentru întreprinderea individuală, societatea în nume colectiv și societatea în comandită, numele de familie (firma) a cel puțin unui posesor al întreprinderii individuale sau al comanditului;

b) indicarea completă sau prescurtată (abreviată) a formei organizatorico-juridice a întreprinderii;

c) indicarea genului principal de activitate pentru întreprinderea-persoană juridică.

În firma întreprinderii pot fi incluse și alte date care nu contravin legislației în vigoare.

[Alin.2 modificat prin Legea nr.183-XIV din 28.10.98]

3. Întreprinderea poate să utilizeze și o firmă prescurtată (abreviată) care trebuie să conțină informații prevăzute la literele "a" și "b" din punctul 2 al prezentului articol.

4. Întreprinderea are obligația să utilizeze firma, inclusiv cea prescurtată (abreviată), numai în acea formulă în care a fost înmatriculată în Registrul de stat al întreprinderilor.

De la data publicării în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" a anunțului privind lichidarea întreprinderii, firma acesteia se va utiliza cu cuvintele "în proces de lichidare".

[Introdus prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

5. Firma poate fi utilizată și în calitate de emblemă comercială, cu condiția înregistrării acesteia conform Legii privind mărcile și denumirile de origine a produselor.

[Pct.5 modificat prin Legea nr.183-XIV din 28.10.98]

6. Firma completă trebuie să figureze pe toate clădirile administrative ale întreprinderilor cu personalitate juridică.

Articolul 25. Restricțiile privind folosirea unor firme

1. Întreprinderea nu poate să folosească firma care:

a) coincide sau, după cum constată organul înregistrării de stat, se aseamănă cu firma altei întreprinderi, care este deja înregistrată;

b) conține denumirea oficială a statului, a organelor sale, a autorităților administrației publice locale și a organizațiilor obștești ori indică, direct sau indirect, că întreprinderea aparține acestor organe și organizații.

Aceste restricții nu se extind asupra întreprinderilor al căror gen principal de activitate este difuzarea informației de masă, dacă fondatorii acestora sînt organele și organizațiile arătate la această literă;

c) nu include toate datele arătate în articolul 24 din prezenta Lege;

d) conține date, inclusiv semne grafice, a căror utilizare este interzisă de legislația în vigoare.

2. Dacă mai multe persoane au prezentat pentru înregistrarea de stat firme ce coincid sau se aseamănă, dreptul de înregistrare sub această firmă îl are persoana care a depus prima cerere de înmatriculare a firmei respective în organul înregistrării de stat.

3. Pentru folosirea în denumirea firmei a numelui unei personalități istorice sau al altei personalități cunoscute este necesară autorizația Guvernului sau acordul rudelor personalității în cauză.

La cererea persoanelor arătate în alineatul întîi al acestui punct, organul înregistrării de stat este obligat să decidă scoaterea din denumirea firmei a numelui personalității respective.

4. Întreprinderea este obligată să publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova un aviz privind modificarea denumirii sub sancțiunea plății de daune-interese.

[Art.25 completat prin Legea nr.337-XV din 24.07.03, în vigoare 17.10.03]

[Art.25 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

Articolul 26. Dreptul la firmă

1. Întreprinderea a cărei firmă a fost înregistrată în modul stabilit de prezenta Lege are dreptul exclusiv de a o utiliza în conformitate cu legislația.

[Pct.1 modificat prin Legea nr.183-XIV din 28.10.98]

[Pct.1 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

2. Persoana care utilizează o firmă străină înregistrată deja este datoare, la cererea posesorului de drept asupra firmei, să înceteze folosirea ei și să recupereze acestuia daunele cauzate.

3. Întreprinderea care utilizează în activitatea sa o firmă ce nu corespunde celei înmatriculate în Registrul de stat al întreprinderilor este sancționată, conform hotărîrii instanței judecătorești competente cu o amendă de la 10 la 100 salarii minime, luîndu-se ca bază salariul minim stabilit în republică, care se varsă la bugetul de stat.

[Alin. modificat prin Legea nr.1322 din 25.09.97]

[Pct.3 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

Dreptul de a intenta acțiuni pentru o asemenea sancțiune îl au Camera înregistrării de Stat a Departamentului Tehnologii Informaționale autoritățile administrației publice locale, precum și organele și organizațiile care, în conformitate cu legislația, sînt obligate să apere interesele consumatorilor.

Capitolul V

ÎNREGISTRAREA ȘI REÎNREGISTRAREA ÎNTRERINDERILOR

Articolul 27. Principiile înregistrării

1. Întreprinzătorul este obligat să înregistreze întreprinderea, filialele și reprezentanțele (denumite în continuare întreprinderi), înființate de către acesta pe teritoriul Republicii Moldova, până la începerea activității lor economice, în conformitate cu Legea nr.1265-XIV din 5 octombrie 2000 cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor.

Venitul provenit din activitatea întreprinderii neînregistrate se percepe prin hotărâre judecătorească și se varsă la bugetul de stat.

2. Întreprinderea se înregistrează de Camera Înregistrării de Stat a Departamentului Tehnologii Informaționale la locul unde se află sediul întreprinderii.

Sediul întreprinderii se consideră locul unde se află organele ei de conducere.

3. Întreprinderea se înregistrează, în mod obligatoriu, la organul fiscal pentru a i se atribui codul fiscal în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.27 în redacția Legii nr.768-XV din 27.12.2001]

[Art.27 modificat prin Legea nr.757-XV din 21.12.2001]

[Art.27 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

[Art.27 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

[Art.27 modificat prin Legea nr.416-XIII din 29.03.95]

Articolul 28. Procedura înregistrării

1. Pentru înregistrare, întreprinderea prezintă actele specificate la articolul 11 din Legea cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor.

2. Pentru înregistrare, întreprinderile înființate în urma reorganizării întreprinderilor de stat și întreprinderile în al căror capital social statul deține o cotă-parte prezintă autorizația organului central de specialitate respectiv.

La reînregistrarea întreprinderii în legătură cu reorganizarea ei, cu excepția societăților pe acțiuni, taxa de timbru stabilită se încasează numai din diferența dintre cuantumul capitalului social al întreprinderii (întreprinderilor) nou-înființate și cuantumul capitalului social al întreprinderii (întreprinderilor) reorganizate. La majorarea capitalului social în urma reevaluării bunurilor întreprinderii în temeiul deciziei Guvernului, taxa de timbru nu se achită.

3. Camera Înregistrării de Stat, în termen de 15 zile de la data înregistrării întreprinderii, va expedia autorității administrației publice locale respective, organului fiscal, organului de statistică, Serviciului de Stat de Arhivă și organului de asigurare socială câte o copie de pe hotărârea de înregistrare a întreprinderii, iar în cazul înregistrării întreprinderii în al cărei capital social statul deține o cotă-parte - și organului central de specialitate respectiv.

[Art.28 completat prin Legea nr.1276-XV din 25.07.2002]

[Art.28 în redacția Legii nr.768-XV din 27.12.2001]

[Art.28 modificat prin Legea nr.690-XV din 29.11.2001]

[Art.28 modificat prin Legea nr.1224-XIV din 21.09.2000]

[Art.28 modificat prin Legea nr.183-XIV din 28.10.98]

[Art.28 modificat prin Legea nr.1167-XIII din 30.04.97]

[Art.28 modificat prin Legea nr.753-XIII din 29.02.96]

[Art.28 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

[Art.28 modificat prin Legea nr.320-XIII din 13.12.94]

[Art.28 modificat prin Legea nr.159-XIII din 29.06.94]

Articolul 29. Înregistrarea modificărilor operate în documentele de constituire

Înregistrarea modificărilor operate în documentele de constituire se efectuează în conformitate cu articolul 18 din Legea cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor.

[Art.29 în redacția Legii nr.768-XV din 27.12.2001]

Articolul 30. Suspendarea/reluarea activității întreprinderii

1. Întreprinderea, la decizia fondatorului/adunării generale, poate să își suspende temporar activitatea, pe o perioadă care să nu depășească 3 ani, în cazul în care nu are datorii față de bugetul public național, precum și față de alți creditori. Pentru confirmarea lipsei restanței față de bugetul public național, întreprinderea va prezenta un certificat care se eliberează după efectuarea controlului fiscal de către organele abilitate cu administrare fiscală, enumerate la art.131 din titlul V al Codului fiscal.

2. Decizia fondatorului/adunării generale privind suspendarea activității întreprinderii, cu indicarea termenului suspendării, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Persoanele responsabile de suspendarea activității întreprinderii sînt obligate, cu o lună înainte de publicarea avizului, să informeze în scris despre aceasta creditorii întreprinderii. În termen de 2 luni de la data publicării avizului de suspendare a activității, creditorii vor înainta întreprinderii și oficiului teritorial al Camerei Înregistrării de Stat creanțele lor.

3. Suspendarea/reluarea activității întreprinderii urmează a fi înregistrată, în baza cererii fondatorului/adunării generale, la oficiul teritorial al Camerei Înregistrării de Stat, cu înscrierea mențiunii respective în Registrul de stat al întreprinderilor și cu înștiințarea despre aceasta a inspectoratului fiscal de stat teritorial de către oficiul teritorial al Camerei Înregistrării de Stat.

Înregistrarea suspendării activității se va efectua cu condiția:

1) prezentării de către fondator/adunarea generală a certificatelor de la instituțiile financiare privind închiderea convențională a conturilor;

2) predării ștampilelor spre păstrare oficiului teritorial al Camerei Înregistrării de Stat;

3) expirării termenului de înaintare a creanțelor de către creditori.

4. O dată cu înscrierea în Registrul de stat al întreprinderilor a mențiunii privind suspendarea/reluarea activității de întreprinzător, pe documentele de constituire și certificatul de înregistrare ale întreprinderii se aplică mențiunea "Activitatea este suspendată de la _____ pînă la _____"/"Activitatea este reluată de la _____ ."

5. Pe întreaga perioadă de suspendare a activității, întreprinderea este scutită de prezentarea dărilor de seamă financiare și fiscale, precum și de plata taxelor și impozitelor, cu excepția impozitului pe bunurile imobiliare (dacă există astfel de bunuri), care se achită și pentru care se prezintă dare de seamă. În acest caz, plățile se achită din mijloacele întreprinderii imediat după expirarea termenului de suspendare.

6. Fondatorul/adunarea generală poate oricînd anula decizia de suspendare a activității, solicitînd organului înregistrării de stat să introducă în Registrul de stat al întreprinderilor mențiunea privind reluarea activității întreprinderii.

7. Pe perioada suspendării activității întreprinderii este interzisă desfășurarea oricăror activități de întreprinzător.

8. Desfășurarea activității de întreprinzător în perioada de suspendare a activității întreprinderii, fără înregistrarea reluării acestei activități, atrage, potrivit legislației în vigoare, răspunderea pentru practicarea ilegală a activității de întreprinzător.

9. În cazul în care, după declararea suspendării temporare a activității întreprinderii, se constată vre-un creditor, Camera Înregistrării de Stat va anula suspendarea.

[Art.30 introdus prin Legea nr.337-XV din 24.07.03, în vigoare 17.10.03]

[Art.30 exclus prin Legea nr.768-XV din 27.12.2001]

[Art.30 modificat prin Legea nr.1322 din 25.09.97]

[Art.30 modificat prin Legea nr.1167 din 30.04.97]

[Art.31 exclus prin Legea nr.768-XV din 27.12.2001]

[Art.31 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Capitolul VI

REORGANIZAREA ȘI LICHIDAREA ÎNTREPRINDERII

[Capitolul IV în redacția Legii nr.1167 din 30.04.97]

Articolul 32. Reorganizarea întreprinderii

1. Reorganizarea întreprinderii se efectuează prin fuziune, asociere, divizare, separare, transformare.

La fuziunea întreprinderilor, toate drepturile patrimoniale și obligațiile fiecăreia din ele trec, potrivit actului de transfer, la întreprinderea înființată în urma fuziunii.

La asocierea unei întreprinderi cu alta, la cea din urmă trec, în conformitate cu actul de transfer, toate drepturile patrimoniale și obligațiile întreprinderii asociate.

La divizarea întreprinderii, la întreprinderile înființate în urma divizării trec, potrivit actului (bilanțului) divizării, drepturile patrimoniale și obligațiile întreprinderii reorganizate.

La separarea din întreprindere a unei sau a câtorva întreprinderi, la fiecare din acestea trec, potrivit actului (bilanțului) divizării, părțile respective din drepturile patrimoniale și obligațiile întreprinderii reorganizate.

La transformarea întreprinderii în întreprindere cu altă formă juridică de organizare, la întreprinderea recent înființată trec toate drepturile patrimoniale și obligațiile întreprinderii transformate.

2. Reorganizarea întreprinderii se efectuează la decizia fondatorilor (asociaților) ei.

3. În cazurile stabilite de lege, reorganizarea întreprinderii prin divizare sau separare se efectuează prin hotărâre a autorităților administrației publice autorizate sau prin hotărâre a instanței de judecată.

În cazurile prevăzute de lege, reorganizarea întreprinderii prin fuziune, asociere sau transformare se efectuează numai cu acordul autorităților administrației publice autorizate.

4. Actul de transfer sau bilanțul divizării va cuprinde prevederi referitoare la succesiunea de drept asupra tuturor obligațiilor întreprinderii reorganizate față de toți creditorii și debitorii ei, inclusiv obligațiile contestate de părți.

Actul de transfer sau bilanțul divizării se aprobă de către persoana (organul) care a luat decizia de reorganizare a întreprinderii și se prezintă împreună cu documentele de constituire pentru înregistrarea de stat a întreprinderii recent înființate sau pentru modificarea documentelor de constituire ale întreprinderii existente.

Neprezentarea împreună cu documentele de constituire, respectiv a actului de transfer sau bilanțului divizării, precum și lipsa în aceste documente a dispoziției cu privire la succesiunea de drept asupra obligațiilor întreprinderii reorganizate atrag după sine refuzul înregistrării de stat a întreprinderii recent înființate.

5. Întreprinderea se consideră reorganizată, cu excepția cazurilor de reorganizare prin asociere, din momentul înregistrării de stat a întreprinderii recent înființate.

La reorganizarea întreprinderii prin asociere la ea a altei întreprinderi, prima se consideră reorganizată din momentul înscrierii în Registrul de stat al comerțului a datelor cu privire la încetarea activității întreprinderii asociate.

Articolul 33. Garantarea drepturilor creditorilor în cazul reorganizării întreprinderii

1. Antreprenorul sau organul care a luat decizia de reorganizare a întreprinderii este obligat, cu o lună înainte de reorganizare, să informeze în scris despre aceasta creditorii întreprinderii.

2. Creditorul întreprinderii reorganizate este în drept să ceară încetarea sau executarea înainte de termen a creanțelor întreprinderii, ca debitor, și repararea prejudiciilor.

3. Dacă bilanțul divizării nu dă posibilitatea de a stabili succesorul de drepturi al întreprinderii reorganizate, întreprinderile recent înființate răspund solidar de obligațiile întreprinderii reorganizate în fața creditorilor acesteia.

Articolul 34. Lichidarea întreprinderii

1. Lichidarea întreprinderii conduce la încetarea activității acesteia fără trecerea drepturilor și obligațiilor pe cale succesorală la alte persoane.

2. Întreprinderea se lichidează prin hotărîre a:

a) fondatorilor (asociațiilor), în conformitate cu condițiile prevăzute în documentele de constituire ale întreprinderii, inclusiv în legătură cu expirarea termenului pentru care a fost înființată întreprinderea respectivă sau cu atingerea scopurilor în care a fost înființată;

b) instanței de judecată în caz de:

1) insolabilitate a întreprinderii, declarată în conformitate cu legislația;

2) declarare a documentelor de constituire ale întreprinderii ca fiind nule;

3) încălcare a cerințelor, stabilite de legislație, privind desfășurarea unui anumit gen de activitate, prin care se explică lichidarea întreprinderii;

4) expirare a termenului pentru care a fost înființată întreprinderea respectivă sau după atingerea scopurilor în care a fost înființată (la cererea procurorului sau a Camerei Înregistrării de Stat a Departamentului Tehnologii Informaționale), dacă fondatorii (asociații) întreprinderii nu au luat hotărîrea de lichidare a întreprinderii;

5) neprezentare conform informației Inspectoratului Fiscal de Stat, a dărilor de seamă contabile, fiscale și statistice privind activitatea întreprinderii pe o perioadă ce depășește un an.

Întreprinderea poate fi lichidată și în alte temeuri stabilite de lege.

3. Întreprinderea se consideră lichidată din momentul radierii ei din Registrul de stat al comerțului.

[Art.34 modif. prin Legea nr.1500-XV din 05.12.02, în vigoare 31.12.02]

[Art.34 completat prin Legea nr.768-XV din 27.12.2001]

[Art.34 completat prin Legea nr.287-XIV din 18.02.99]

[Art.34 în redacția Legii nr.1167-XIII din 30.04.97]

[Art.34 modificat prin Legea nr.672-XIII din 28.11.95]

Articolul 35. Procedura de lichidare a întreprinderii

1. În hotărîrea de lichidare a întreprinderii se stabilește procedura și termenele în care se va efectua lichidarea, termenul limită de înaintare a creanțelor de către creditorii, care trebuie să fie nu mai mic de 2 luni din momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a avizului despre lichidare.

Hotărîrea de lichidare a întreprinderii în legătură cu expirarea termenului pentru care a fost înființată întreprinderea respectivă sau cu atingerea scopurilor în care a fost înființată se ia de către fondatori (asociați) în modul prevăzut de prezentul articol, anunțându-se creditorii cu 3 luni înainte de expirarea duratei întreprinderii sau imediat după atingerea scopurilor în care a fost înființată și după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a avizului despre lichidare.

În caz de faliment, întreprinderea se lichidează prin hotărîre a instanței de judecată în conformitate cu Legea cu privire la faliment.

2. Lichidarea întreprinderii se efectuează de comisia de lichidare sau de lichidator, desemnați de fondatori (asociați) sau, după caz, de instanța de judecată.

În cazul lichidării întreprinderii prin decizie a instanței de judecată, aceasta din urmă numește în calitate de lichidator o persoană fizică majoră cu capacitatea deplină de exercițiu, care are cetățenia Republicii Moldova, domiciliază în Republica Moldova, are studii superioare și posedă cunoștințe și experiență în domeniu și este înregistrată ca întreprinzător individual. În lipsa unei asemenea candidaturi, în calitate de lichidator se numește un executor judecătoresc.

3. Comisia de lichidare (lichidatorul întreprinderii) publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova informație despre lichidarea întreprinderii, procedura și termenele în care se va efectua lichidarea, termenul limită de înaintare a creanțelor de către creditorii, precum și evaluează activele întreprinderii (bunurile și toate obligațiile patrimoniale față de întreprinderea care se lichidează), stabilește creanțele creditorilor, comunicîndu-le acestora despre lichidarea întreprinderii, ia măsuri pentru perceperea datoriei de debitor.

4. După expirarea termenului de înaintare a creanțelor de către creditorii, comisia de lichidare (lichidatorul întreprinderii) prezintă spre aprobare organului (persoanei) care a înființat-o Procesul-verbal de evaluare a activelor întreprinderii, lista creanțelor înaintate de creditorii și suma acestora, precum și rezultatul examinării lor. Aceste documente se aprobă de către fondatorii (asociații) întreprinderii și instanța de judecată care au luat hotărîrea de lichidare și se aduc la cunoștința fiecărui creditor.

Dacă în procesul lichidării întreprinderii se stabilește că datoriile acesteia depășesc activele, din care cauză întreprinderea nu este în stare să execute creanțele creditorilor, fondatorii (asociații) sînt obligați să acționeze în judecată cu privire la deschiderea procedurii falimentare sau să-și anuleze hotărîrea cu privire la lichidarea întreprinderii. Dacă fondatorii (asociații) nu se conformează prevederilor menționate, comisia de lichidare, în temeiul deciziei sale, este în drept să înainteze în judecată o cerere de intentare a procesului de insolvabilitate a întreprinderii.

5. Comisia de lichidare (lichidatorul întreprinderii), după executarea tuturor creanțelor creditorilor, întocmește bilanțul de lichidare și îl prezintă, odată cu predarea bunurilor rămase ale întreprinderii, fondatorilor (asociaților) acesteia, instanței de judecată, prin a căror decizie a fost înființată.

6. Prin derogare de la prevederile prezentei legi, particularitățile lichidării întreprinderilor agricole care se privatizează se stabilesc de Legea restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare.

[Art.35 completat prin Legea nr.337-XV din 24.07.03, în vigoare 17.10.03]

[Art.35 modificat prin Legea nr.1246-XV din 18.07.2002]

[Art.35 completat prin Legea nr.394-XIV din 13.05.99]

Articolul 36. Executarea creanțelor creditorilor față de întreprinderea ce se lichidează

1. Creanțele creditorilor față de întreprinderea ce se lichidează se execută din contul bunurilor acestei întreprinderi în următoarea ordine:

a) creanțele cetățenilor față de care debitorul este răspunzător de prejudicierea sănătății lor sau în legătură cu moartea, pe calea capitalizării plăților respective pe unitate de timp;

b) creanțele lucrătorilor din întreprinderea ce se lichidează privind plata salariului pentru perioada de pînă la 6 luni precedente luării hotărîrii de lichidare;

c) achitarea cu bugetul public național pentru perioada de pînă la un an precedent luării hotărîrii de lichidare;

d) alte creanțe ale creditorilor.

Comisia de lichidare (lichidatorul întreprinderii) începe executarea creanțelor creditorilor din ziua aprobării Procesului-verbal de evaluare a activelor întreprinderii, listei creanțelor înaintate și rezultatului examinării lor. Excepție fac creanțele creditorilor indicate la litera d): executarea lor se

efectuează după expirarea unei luni din ziua aprobării documentelor enumerate.

Executarea creanțelor creditorilor din fiecare rînd se face proporțional cu suma creanțelor fiecărui creditor din rîndul respectiv.

Executarea creanțelor creditorilor din rîndul următor se face după executarea în întregime a creanțelor creditorilor din rîndul precedent.

2. Creanțele creditorilor, stabilite și înaintate după expirarea termenului stabilit pentru înaintarea lor, se execută din contul bunurilor întreprinderii ce au rămas după executarea creanțelor stabilite și înaintate în termenul stabilit.

3. Creanțele creditorilor asigurate prin gaj se execută indiferent de rîndul stabilit pentru executarea creanțelor altor creditori și de termenul de înaintare a creanțelor.

4. Creanțele neexecutate din cauza insuficienței de bunuri ale întreprinderii persoană juridică (cu excepția cooperativelor de producție) se consideră stinse. Creanțele față de întreprinderea persoană fizică ce se lichidează și față de cooperativa de producție se execută de către fondatorii (asociații) întreprinderii în modul stabilit de lege.

Se consideră stinse creanțele, nerecunoscute de comisia de lichidare (lichidatorul întreprinderii), dacă creditorii, în termen de o lună de la data primirii înștiințării cu privire la nerecunoașterea în întregime sau parțială a creanțelor lor, nu acționează în judecată cu privire la executarea acestor creanțe.

5. Bunurile rămase după executarea creanțelor creditorilor se utilizează conform indicațiilor proprietarului sau persoanei împuternicite de acesta.

[Capitolul IV în redacția Legii nr.1167 din 30.04.97]

[Modificările anterioare:]

[Legea nr.788 din 26.03.96]

[Legea nr.672 din 28.11.95]

[Legea nr.159 din 29.06.94]

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37. Răspunderea pentru încălcarea legilor ce reglementează activitatea de antreprenoriat

Antreprenorii și persoanele cu funcții de răspundere din întreprinderi, persoanele cu funcții de răspundere din autoritățile administrației publice, din autoritățile administrației publice locale sînt sancționate pe cale juridică pentru încălcarea prezentei Legi sau a altor legi ce reglementează antreprenorului, înființarea de întreprinderi sau activitatea acestora, în modul prevăzut de prezenta Lege și de alte acte legislative.

**Președintele
Republicii Moldova**

Mircea Snegur

**Chișinău, 3 ianuarie 1992,
Nr. 845-XII**